

Belgiat käega katsumas

(Algus «Harju Elus» nr. 40)

Sven Sagris

Läheb sõiduks

Pärast meile nii iseloomuliku jorutamist ja venitamist (sadam ei saanud kuidagi koormat peale) saime lõpuks sõiduvõimalis. Tuleb komisjon. Põnev küll, kuidas ametimehed käituvad. Ullatus oli suur. Tõeline «perestroika». Piirivalveohvitser palus viisakalt passi, ei vaadanud ei riidekappi ega voodi alla. Tollimehed ei tulnud aga kajutisegi. Palusid ühiskajutisse deklaratsiooni täitma.

24. oktoober 1989. a. kell 02.20. Huvasti, Tallinn! Ei minigiti kilukarbi siluetti, puhas õõ. Meie alus kuulub seeriasse «Lenninskaja Gvardija». 135,4 m pikk, 18,5 m lai, kaal 7402 tonni. veeväljasurve 6555,23 BRT. Netto 3315,50 t. Kuigi nimetatud andmed on sõjaliselt eriti tähtsad, arvan, et isegi Panama luterel on nad olemas.

Hommik tervitab meid juba Hiiumaa kohal. Esimene hommikusoök. «Kastikord» on mereväs maksev. Ohvitserid ja madrused ühe laua ääres ei söö. Mind arvati ohvitseride sööklaasse sobivat (paljas pealagi ja vähesed hallid juuksed on ennegi inimesi petnud). Peab ütleva, et toit on tõesti hea. Neli korda päevas, ilusad serviidid, isegi nuga, kiire ja toimekas stjuardess.

Ohvitserid, 38-aastase kapteni Viktor Šuvajevi juhtimisel, noored, haritud mehed. Laeval 22 meest. Huvitav oli arvamuse kujunemine madrustest. Kuna madrused käivad nii riides, nagu nad ise heaks arvavad, siis on esialgne pilt üsna kirju. Se-

da täiendavad veel mitmesugused habemed, haavaarmid. Esialgu oli tunne, et pimedas ei tahaks küll kokku saada. Mida päev edasi, seda selgemini tuli segase koori alt välja töökas, heasüdamlik meremees.

Torkab silma, et kui mehaanikud saavad kõigiga ühtviisi läbi, siis tüürimehed tunnetavad oma tähtsust. Madrused arvavad selle põhjuseks, et mehaanikud leiavad ka kaldal tööd, kuid tüürimehed on ainult merel asjamehed. Peab püüdliku teenistusega kohta hoidma.

Tallinnast hilinemisega väljumisel olid ka oma head külljed. Läheme otse läbi Kieli kanali. 25. oktoobri õhtul 21.30 ja Kiel. Kanali läbimine nõuab valuutat. Kui aega küll, sõidetakse ümber Taani. Kui aga Hamburgi ja Antverpeni sadamais kallid kaikhohad tähtajaliselt kinni pandud, siis on targem kanalist läbi minna. Kahju, et teeme seda õõsel. Ka tulede valgus on näha, kui heakorastatud on kanali mõlemad kaldad.

26. oktoober — neljapäev. Kielist välja ja Elbesse sisse. Hamburg läheneb. Vahetult enne linna mängitakse mööduvale laevale kaldalt vastava riigi hünni. Kaks püksiiri tirivad meid tagurpidi ühte kõrvalkanalisse. Vaevalt otsad antud, läheb märuliks. Politseikaater avastab meie laeva kõrval õliakgu. Raadio teel kutsutud politsei helikopter hakkab laeva kohal tiirutama. Meie mehaanikud ei värise. Lekki ei ole, kütusetankid plommitud, las kontrollivad,

varsti rahunevad. Loodusest peetakse kõvasti lugu ja raske raha paneb ka käegalööjaid korraldama. Meremehe jutustavalt, kuidas kord katkenud raadio teel antud korraldusega hiigelsadamas kogu töö. Peatusid kraanad, püksiirid võtsid käigu maha. Selgus, et pardiema oma poegadelega oli otsustanud läbi sadama ujuda.

Saksa politsei on armulik ja annab ka reisijale loa kahel päeval maal käia ja linna külastada. Loal on kirjas, et võin isegi 30 päeva sadama piirkonnas viibida. Esimesed reisijad lähevad maha. Kuna nad kõigi meremeeste suureks imestuseks on kaasa vedanud meie «Lada», siis on tükk tegemist selle mahalaadimisega. Meremeeste imestus on arusaadav, sest otsekohe pärast saabumist tuleb laeva juurde poolakast ärimees pruugitud autosid müüma.

Üks «Audi» ja kaks «Opelit» vinnatakse peagi kaptenisilla katusel. Kõik on seaduspärane ja lubatud. Enne Tallinna jõudmist peavad need vanad maantee-õrvõlvid aga Aafrikas ära käima. Oma 200 rubla eest saadud 600 margaga oleksin võinud ka endale igapäevaseks putitamiseks midagi koju tuua. Isegi raadiod mängivad. Mis sest, et põhjakaarbid üsna kobisevad. On ju nüüd tervet vabariiki haaranud vanakraami sissevedu. Kasutatud riided, põllutöömasinad, autod. «Sakste vana» läks vanasti mõisast talutarre ja sobib ka nüüd hästi arengumaa toetamiseks.

Sõidame reisikaaslaste autol sadamast linna. Oleks juba nagu linn, kui äkki rohelised vormid, peatumise märguanne. Zolle — toll. Vene masin vaadatakse hoolega üle. Isegi kohvrid lastakse lahti teha. Märgitakse, et sini-must-valge lipuke ei asenda SU tähistust. Kui ei ole, tuleb osta. Hamburgi tolliametnike abiga saab vene masin numbri lisaks ka SU aknale.

28. oktoobril läheme uuesti

merele. Madrused arutlevad meremeeste palkade üle. Ameerika meremees saab 1000 dollarit kuus. Meie oma aga 65 dollarit kuus. Vahe missugune!

Laevaarst Dzongli Drozdovski õpib püüdlikult eesti keelt. Loen talle linti tekstest eesti keele õpikust. Lubab Aafrikas nende järgi harjutada.

Tuult 9 palli. «Pjotr Krassikov» võtab tuulelt vastu kutse tantsule. Tantsiks vist veel lõbusamalt, kui saaks korralikuma nime. Pjotr Krassikov oli NSVL peaprokurööri asetäitja, kes viis püüdlikult ellu kõik stalinlikud repressioonid. Nüüd siis kaunistab selle ülemtimuka nimi Eesti Merelaevandust. Taolisi stalinlike vägilaste nimesid kannavad kümnend Eesti Merelaevanduse laevad. Kaua veel?

Antverpeni saabume hommil kell 4. Saame kaikhoha nr. 476. Antverpeni sadamas on 800 kaikohta. Tallinnas panevad juba tosin laeva Vana sadama täis. Pühapäev. Õiged kristlased puhkavad. Sadam on täiesti tühi. Tulevad ametimehed ja teevad oma pitsatitega «piiri lahti». Jalutan laevalt maha ja hakkam otsima Liege'sse helistamise võimalust. Ladude ukseid

on lahti. Kaubad reas, aga inimesi ei ole. Pika otsimise peale leiame ametniku, kes aitab helistada. Liege'st alustab «Ford» kihutamist Antverpeni suunas. Kahetunni pärast on kaasmaalased laevatrapiis. Ei ole ju välis-sadamates mingeid traataedu ega luugitaguseid mutikesi. Sõida isikliku autoga otse laevatreppi.

Tuleb keelitada kalleid sugulasi laeva vaatama. Vaatamata kapteni loale ei taheta «Vene territooriumile» tulla. Pärast on imestus suur, et nii toredad ja lahked meremehed olid.

Meie kaubalaevast kohvriga Belgia kuningriiki minnes tekib aga väga tõsine probleem. Laevast võivad kaasa tulla ka «jänesed». Need meile nii kodused pikavurrulised, kes kaunistavad Mustamäe, Öismäe ja Lasnamäe uuselamuid, tunnevad ennast väga hästi ka merel. Kuidas aga neisse Belgias suhtutakse? Igaks juhuks avame õhtul suveniir-kohvi valgel linal ja täidames on kärbsapiitsa valmis iga «piiririkkujat» tabama. Õnneks läks. Minu lahtjad suveniirid ei olnud neis huvi äratanud.

Kohal siis nüüd olen. Mis saab edasi? (Järgneb)